

การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อศาลยุติธรรม
ผ่านสื่อสังคมออนไลน์*

The Study of Public Perceptions Regarding
the Court of Justice on the Social Media

สุดปิติ วรรณะหทัย**

ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

Mr.Sutpiti Vattanahathai

Judge in the Research Division of the Supreme Court

วันที่รับบทความ ๔ มีนาคม ๒๕๖๕; วันที่แก้ไขบทความ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๕; วันที่ตอบรับบทความ ๕ เมษายน ๒๕๖๕

บทคัดย่อ

จากผลสำรวจพบว่าศาลยุติธรรมมีภาพลักษณ์เป็นองค์กรอิสระที่ประชาชนเชื่อมั่นมากที่สุด แต่การใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างแพร่หลายในปัจจุบันทำให้เกิดข้อสงสัยถึงผลกระทบที่อาจมีต่อภาพลักษณ์ของศาลยุติธรรม เนื่องจากผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์นอกจากจะเป็นผู้รับสารแล้วยังเป็นผู้ส่งสารในคราวเดียวกัน งานวิจัยจึงศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้สื่อสังคม

* งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพย์สินทางปัญญา สำนักงานศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔.

** น.บ. (เกียรตินิยมอันดับ ๒) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, น.บ.ท., LL.M. (University of Southern California), LL.M. (University of Minnesota), LL.M. (Kyushu University).

สรุป

ออนไลน์โดยทางตรงด้วยการแจกแบบสอบถามความคิดเห็นและวัตถุประสงค์ และโดยทางอ้อมด้วยการวิเคราะห์ความรู้สึกและอคติทางปัญญาผ่านข้อความตามคอมเมนต์ในเฟซบุ๊กเพจของสำนักข่าวที่ได้รับความนิยมสูงสุด ๒ สำนัก ภายในขอบเขตของข่าวที่เกี่ยวข้องกับศาลยุติธรรมรวม ๗ ข่าว ผลการศึกษาโดยวิธีทางตรงพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับศาลยุติธรรมอยู่ในเกณฑ์ดี แต่มีคนจำนวนไม่มากที่ทราบข้อมูลความคืบหน้าของศาลยุติธรรม สิ่งที่มีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ความน่าเชื่อถือของศาลยุติธรรมมากที่สุดคือข่าวรวมถึงข้อมูลที่ได้รับรู้จากในอดีตเกี่ยวกับศาลยุติธรรม ผู้อ่านข่าวจากสื่อสังคมออนไลน์ส่วนใหญ่มักจะไม่อ่านคอมเมนต์ของผู้อื่นหรือหากอ่านก็เพียงเพื่อศึกษากระแสสังคมเท่านั้น ส่วนผลการศึกษาโดยวิธีทางอ้อมในคอมเมนต์จะวิจารณ์ที่การกระทำของตัวบุคคลหรือองค์กรศาลที่เป็นประเด็นหลักในข่าวจึงมักไม่พบความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับศาลยุติธรรมเท่าใดนัก ในข่าวที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาพิพากษา แต่เรื่องเกี่ยวกับผู้พิพากษาบางเรื่องหรือองค์กรศาลยุติธรรมที่ตกเป็นประเด็นหลักของข่าวจะมีคนวิจารณ์ถึงศาลยุติธรรมมากที่สุด จึงทำให้มีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของศาลยุติธรรม ส่วนอคติทางปัญญาที่พบโดยส่วนมากจะเป็นอคติเพื่อยืนยันที่จะยืนยันความคิดตัวเองไม่ฟังสิ่งอื่น แนวทางการพัฒนาภาพลักษณ์ของศาลยุติธรรมในสื่อสังคมออนไลน์มี ๒ รูปแบบ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์เชิงรุก คือ การเข้าถึงประชาชนโดยใช้กลุ่มแอดมินเข้าโต้ตอบข้อซักถามหรือให้ข้อมูลที่ถูกต้องในคอมเมนต์ที่ให้ข้อมูลไม่ถูกต้องหรือเป็นเท็จในแพลตฟอร์มที่มีผู้เข้าถึงเป็นจำนวนมาก และการประชาสัมพันธ์เชิงรับ คือ การให้ประชาชนผู้สนใจเข้าถึงข้อมูลได้เองจากการมีเว็บไซต์ศาลยุติธรรมที่ง่ายต่อการเข้าถึง การใช้งาน และการตอบข้อสงสัย

คำสำคัญ : สื่อสังคมออนไลน์, ความคิดเห็นประชาชน, ภาพลักษณ์องค์กร, ศาลยุติธรรม

Abstract

According to a survey, the Court of Justice is the most trusted independent organization. Nevertheless, today's widespread use of social media raises doubts about the impact it might have on the image of the Court of Justice from social media users who, in addition to being the recipients, are

the messengers at the same time. Therefore, the study of public perceptions on social media engages direct and indirect approaches. The former is to directly distribute questionnaires regarding opinion and attitude to online users, while the latter is to analyze sentiments and cognitive bias of the messages collected from the comments on Facebook pages of the two most popular news agencies within the scope of seven news related to the Court of Justice. The direct method finds that most of the samples have a basic fundamental understanding of the Court of Justice, still many people lack up-to-date information. News and previous information have the most impact on the credibility of the courts. Most online newsreaders choose to ignore other people's comments, or if they opt to read, it is only for studying social trends. According to the indirect method, the commentators critique the actions of individuals or organizations that are the main subject of the news. Their sentiments are often not relevant to the Court of Justice when the news is related to an adjudication or a judgment. However, when some matters concerning judges or the name of a court are the main themes of the news, there will be people who criticize the Court of Justice the most, thus tarnishing the image. The most common cognitive bias is confirmation bias which affirms one's thoughts by not listening to others. There are two approaches to improve the Court of Justice image. Firstly, use proactive public relations by reaching people through admin groups to respond to inquiries or misleading messages in comments. Secondly, use passive public relations that allow interested viewers to access the information themselves by providing a central website of the Court of Justice that is easy to access, use and response.

Keywords : social media, public perception, organizational image, the court of justice

ความคิดเห็นที่ขาดความรู้ความเข้าใจดังกล่าวจะมีอิทธิพลหรือผลกระทบต่อแนวความคิด และทัศนคติของประชาชนคนอื่นจนเกิดเป็นข่าวปลอม (Fake news) หรือเกิดเป็นความเคลื่อนไหวทางสังคม (Social movement) หรือไม่ เพียงใด ซึ่งอาจบั่นทอนความเชื่อมั่น และศรัทธาของประชาชนที่มีต่อศาลยุติธรรมก็เป็นได้ จึงน่าจะนำมาศึกษาวิจัย เพื่อแก้ไข ปรับปรุงเรื่องรูปแบบ การให้ข้อมูลของศาลยุติธรรมให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง หรือมีการดำเนินการหรือนโยบายใด ๆ เพื่ออํารงไว้ซึ่งภาพลักษณ์อันดีของศาลยุติธรรม

แนวความคิดที่เกี่ยวข้อง

สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) มีลักษณะสำคัญคือ การมีส่วนร่วม (Participation) และการเปิดกว้าง (Openness) คือ การเปิดพื้นที่ให้มีการแสดงตัวตน ความเห็น ความรู้สึกลักษณะเปิดเผยต่อสาธารณะ และเปิดพื้นที่ให้มีการตอบโต้ เมื่อเป็นการสื่อสารผ่านระบบ อินเทอร์เน็ตซึ่งผู้ใช้งานเป็นได้ทั้งผู้รับสารและผู้ส่งสารได้ในขณะเดียวกัน^(๔) ทำให้ผู้คน สามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้ใกล้เคียงกับสื่อมวลชน ดังนั้น การเข้าถึงข้อมูลและอำนาจ ในการผลิตสื่อของคนทั่วไปมีบทบาทมากขึ้น และอาจมีข้อมูลหรือสร้างสื่อที่ดีได้มากกว่า สื่อมวลชนด้วยซ้ำในบางเรื่อง^(๕) ลักษณะการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายของสื่อสังคมออนไลน์ เป็นอีกมิติที่สำคัญและจะมีบทบาทเพิ่มขึ้นในสังคม หากมีการกระจายตัวไปอย่างกว้างขวาง และมีความต่อเนื่องอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสังคมระดับกว้างได้ ก็ถือว่าเป็นขบวนการ เคลื่อนไหวทางสังคม (Masses Mobilization) เช่นกัน การปฏิสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคม ออนไลน์ยังทำให้ผู้ที่เป็นนักเคลื่อนไหวสร้างบริบทความคิดที่มีอิทธิพลให้เห็นด้วยคล้อยตาม และอยากมีส่วนร่วมได้ แต่ในอีกแง่มุมหนึ่งนั้นอาจเกิดขึ้นทำให้เกิด “ภาพเสมือนจริง” ที่แยก ไม่ออกระหว่างความจริงกับความเท็จ เพราะการที่ผู้ส่งสารซึ่งจะเป็นใครก็ได้สามารถส่งสาร

^(๔) A. John Harper III, “Traditional Free-Speech Law: Does It Apply on the Internet?,” *Computer Law Review and Technology Journal*, 6 no.3 (2002): 266 - 67.

^(๕) สกฤตศรี ศรีสารคาม, **แนวทางการศึกษา และเครื่องมือการมอเนเตอร์สื่อสังคมออนไลน์, HealthyMediaHub ศูนย์ข้อมูลสื่อสร้างสรรค์เพื่อสุขภาพ**, สืบค้น ๓๐ มกราคม ๒๕๖๔, <https://www.healthymediahub.com/media/detail/แนวทางการศึกษา-และเครื่องมือการมอเนเตอร์สื่อสังคมออนไลน์> - โดย-สกฤตศรี-ศรีสารคาม.

ดุลพาท

ไปยังมวลชนได้ด้วยความรวดเร็วในฉับพลันทันที ในขณะที่ผู้รับสารก็อาจขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องราว หรือประเด็นที่กล่าวถึง แล้วเชื่อหรือส่งต่อข้อความนั้นไปยังบุคคลอื่น ๆ โดยขาดจิตสำนึกความรับผิดชอบก็นับเป็นอันตรายไม่น้อยไปกว่าโอกาสของผู้คนที่ จะเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร^(๖) นักกฎหมายต้องเข้าใจว่าแพลตฟอร์มออนไลน์กำลังปรับรูปแบบการเคลื่อนไหวทางสังคมแบบดั้งเดิมอย่างไร เนื่องจากการสนับสนุนออนไลน์กำลังเปลี่ยนแปลง ขบวนการทางสังคมแบบดั้งเดิม^(๗)

เจตคติ (Attitude) หมายถึง ท่าทีหรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง^(๘) ตำแหน่งทางจิตใจ ความรู้สึก หรืออารมณ์ที่มีต่อข้อเท็จจริงหรือสถานะ^(๙) ซึ่งทางจิตวิทยาสังคมนั้น จะหมายความถึงท่าทีที่แสดงออกของบุคคลซึ่งบ่งถึงสภาพของจิตใจ ได้แก่ ความรู้สึกหรืออารมณ์ที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ต่างจากความคิดเห็น (Opinion) ที่หมายถึงความเชื่อของบุคคล อันเป็นองค์ประกอบหนึ่งของเจตคติ^(๑๐) การวัดเจตคติจะเป็นไปในรูปแบบของการกำหนดตัวเลขให้กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้และมีหลายรูปแบบ แบบมาตราวัดเจตคติของลิเคอร์ท (Likert Scale) ได้รับความนิยมมาก เพียงกำหนดระดับความรู้สึกอย่างน้อย ๕ ลำดับ เช่น เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ปานกลาง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เป็นต้น ผลที่ได้จากการใช้วิธีนี้ทัดเทียมกับผลที่ได้จากวิธีของเธอร์สโตน (Thurstone Type Scale) ที่ใช้แบบมาตราอันตรภาคเท่ากันตามปรากฏ (Equal-Appearing Interval Scale) ซึ่งค่อนข้างยุ่งยาก^(๑๑) นอกจากนี้ ยังมีมาตราวัดเจตคติของออสกู๊ด (Osgood Scale) มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “มาตราวัดโดยอาศัยการจำแนกความหมายของคำ (Semantic Differential

(๖) เรื่องเดียวกัน.

(๗) Stacey B, “#Advocacy: Social Media Activism’s Power to Transform Law”, *Kentucky Law Journal* 105 (2016): 413.

(๘) ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔, สืบค้น ๓๐ มกราคม ๒๕๖๔.

(๙) Merriam-Webster, America’s Most-Trusted Online Dictionary, สืบค้น ๓๐ มกราคม ๒๕๖๔.

(๑๐) ลัดดา กิติวิภาต, *เจตคติและความคิดเห็น = Attitudes and Opinions*, พิมพ์ครั้งที่ ๑ (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๔) : ๑.

(๑๑) Nampueng, *ผลงานวิชาการ และความรู้ที่ได้รับจากการอ่านหนังสือ : เอกสาร (๑๗)*, สืบค้น ๒๖ เมษายน ๒๕๖๔, <http://pilantornandvishakarn.blogspot.com/2014/03/17.html>.

Scale)” วิธีการสร้างคำถามในมาตรานี้ อาศัยคำต่าง ๆ เป็นตัวเร้า (Stimulus words) ประกอบกับมโนทัศน์ (Concepts) ต่าง ๆ โดยในแต่ละข้อคำถามจะมีคำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงข้ามกันเป็นคู่ ๆ กำกับอยู่ที่ปลายทั้งสองข้างของมาตราวัดนี้วัดได้ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ รวมทั้งทิศทางและความเข้มของปฏิกริยาทางด้านทิศทาง คือ ไปทางดีหรือเลว ส่วนมาตราวัดเจตคติตามวิธีของกัทท์แมน (Guttman Scale) ใช้วิธี “Cumulative Scale” จะเป็นคำถามเดียวไม่ซับซ้อน โดยมีคำตอบให้ตอบว่าใช่หรือไม่ใช่ (Yes or No)^(๑๒)

กระบวนการเปลี่ยนแปลงเจตคติจะประกอบไปด้วยตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ตัวแปรอิสระ ได้แก่ แหล่งข่าวสาร ข่าวสาร วิธีส่งสาร และผู้รับสาร ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสนใจ ความเข้าใจ การยอมรับ การจดจำ และการกระทำ ความสนใจในข้อมูลจะเกิดขึ้นหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่า ข้อมูลนั้นสนองหน้าที่ใด วิธีส่งสารที่ทำให้เกิดความสนใจที่ดีที่สุดคือการส่งสารแบบเผชิญหน้า ผู้รับสารอาจจะสนใจในข้อมูลที่ได้รับแต่ไม่ได้หมายความว่า จะเข้าใจข้อมูลนั้น ลักษณะของผู้ส่งสารมีส่วนทำให้ผู้รับสารให้ความสนใจหรือไม่ให้ความสนใจกับข้อมูลที่ได้รับ ความเข้าใจในข้อมูลจะเกิดขึ้นต่อเมื่อผู้รับสารเกิดความสนใจ ผู้รับสารรู้จักกับผู้ส่งสาร สารนั้นสอดคล้องกับเจตคติของผู้รับสาร แต่อคติของผู้รับสารเป็นอุปสรรคต่อการทำความเข้าใจ^(๑๓)

การวิเคราะห์ความรู้สึก (Sentiment Analysis) หรือเรียกอีกอย่างว่า การทำเหมืองความคิดเห็น (Opinion Mining) เป็นสาขาการศึกษาที่วิเคราะห์ความคิดเห็น ความรู้สึก การประเมิน เจตคติ และอารมณ์ของประชาชนต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Entity) และส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งนั้นผ่านข้อความตัวอักษร สิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น อาจจะเป็นผลิตภัณฑ์ บริการ องค์กร บุคคล เหตุการณ์ หรือประเด็นต่าง ๆ ในทางความหมายนั้นความคิดเห็น (opinion) จะเป็นไปในรูปแบบของความเห็นของบุคคลที่เป็นรูปธรรมเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ขณะที่ความรู้สึก (sentiment) จะเน้นไปที่อารมณ์ความรู้สึก ตัวอย่างเช่น ฉันรู้สึกกังวลกับสถานการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบัน ดังนี้ จะเป็นการแสดงออกถึงความรู้สึก ข้อความที่เขียนว่า ฉันเห็นว่า

^(๑๒) ลัดดา กิติวิภาต, เจตคติและความคิดเห็น = Attitudes and Opinions, หน้า ๘๓ - ๑๐๗.

^(๑๓) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๙ - ๕๑.

คุณภาพ

เศรษฐกิจในปัจจุบันนั้นไม่ดีเลย จะเป็นการแสดงออกในแง่ความคิดเห็น แม้ว่าส่วนใหญ่ความคิดเห็นจะบ่งบอกความรู้สึกในแง่บวกหรือแง่ลบได้ แต่บางกรณีก็ไม่สามารถที่จะบ่งบอกได้ ตัวอย่างเช่น ฉันเห็นว่าเขาจะไปประเทศแคนาดาปีหน้า ซึ่งสามารถวิเคราะห์ความรู้สึกไปทางบวกหรือทางลบได้ เป็นต้น การวิเคราะห์ความรู้สึกนี้เกิดขึ้นหลังปี พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นส่วนใหญ่ ส่วนหนึ่งเกิดจากการที่ความคิดเห็นที่เป็นตัวอักษรนั้นไม่ได้ถูกบันทึกไว้ในรูปแบบของดิจิทัล^(๑๔)

ข้อความที่ปรากฏบนเครือข่ายสังคมออนไลน์แบ่งเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ทุกข้อความไม่สามารถวิเคราะห์ความรู้สึกได้ และหากมีจำนวนข้อมูลเป็นจำนวนมากเพื่อความรวดเร็วจะใช้การประมวลผลชุดขั้นตอนวิธีโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ แต่มีความยากตรงที่ภาษาที่ใช้มักจะมีโครงสร้างประโยคที่ไม่แน่นอน ไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ทางภาษาจึงมีปัญหาด้านการวิเคราะห์ เนื่องจากจะวิเคราะห์ได้เฉพาะความคิดเห็นทางตรงเท่านั้น ข้อเสนอแนะอาจนำมาวิเคราะห์รวมกันไม่ได้^(๑๕) ตัวชี้วัดความรู้สึกได้ดีที่สุด คือ คำบ่งบอกความรู้สึก (Sentiment words) หรือที่เรียกกันอีกอย่างหนึ่งว่า คำบ่งบอกความเห็น (Opinion words) ตัวอย่างเช่น ดี, เยี่ยมยอด เหล่านี้ คือ คำบ่งบอกความรู้สึกในทางบวก ส่วนคำว่า แย่, เลว คือ คำบ่งบอกความรู้สึกทางลบ นอกเหนือจากคำแล้ว ยังมีทั้งวลีและสำนวนต่าง ๆ^(๑๖) ซึ่งสามารถที่จะตีความทางบวกหรือลบได้ ตัวอย่างเช่น เครื่องซักผ้าใช้น้ำเยอะมาก ก็ตีความได้ว่าเป็นความเห็นทางลบเกี่ยวกับเครื่องซักผ้าที่ใช้ทรัพยากรทางน้ำเยอะมาก ตัวอย่างเช่น หลังจากผ่านการนอนบนฟูกนี้มาสองวัน ก็มีหุบเขาหนึ่งก่อตัวขึ้นตรงกลางที่แสดงออกถึงความคิดเห็นในด้านลบเกี่ยวกับคุณภาพของฟูกดังกล่าว จะเห็นได้ว่าประโยคข้างต้นใช้วิธีการเปรียบเทียบ ไม่มีการใช้คำบ่งบอกความรู้สึกแต่อย่างใด^(๑๗)

^(๑๔) Bing Liu, *Sentiment analysis: mining opinions, sentiments, and emotions* (NY: Cambridge University Press, 2015): 1 - 5.

^(๑๕) กานดา แผ้ววัฒนากุล และปราโมทย์ ลีอนาม, "การวิเคราะห์เหมืองความคิดเห็นบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ OPINION MINING FROM ONLINE SOCIAL NETWORKS," วารสารการจัดการสมัยใหม่, ฉบับที่ ๒ (๒๕๕๖) : ๑๑ - ๑๔.

^(๑๖) Bing Liu, *Sentiment analysis: mining opinions, sentiments, and emotions*, Page 11 - 12.

^(๑๗) *Ibid.*

อคติ (Bias) คือ การให้น้ำหนักอย่างไม่สมส่วนบนความชอบหรือการต่อต้านทางความคิดหรือวัตถุไปในแนวทางที่ไม่รับฟังข้อมูลอื่น (Closed-minded) ที่ตัดสินใจไปก่อนแล้วล่วงหน้า (Prejudicial) หรือที่ไม่ยุติธรรม (Unfair) อคติมีได้ทั้งโดยกำเนิดและจากการเรียนรู้ คนทั่วไปอาจพัฒนาอคติทางความชอบหรือต่อต้านต่อบุคคล กลุ่มบุคคล หรือความเชื่อ^(๑๘) อคติทางปัญญา (Cognitive bias) อยู่ในรูปแบบหนึ่งของอคติ คือการทำซ้ำหรือขั้นตอนที่ผิดพลาดทางความคิด การประเมิน ความทรงจำ หรือกระบวนการทางความคิดอื่น ๆ ในเบื้องต้น รูปแบบของการเบี่ยงเบนไปจากมาตรฐานของการตัดสินใจ โดยที่การอนุมานทางความคิดอาจถูกสร้างขึ้นอย่างไม่สมเหตุสมผล บางกรณีจะนำไปสู่การบิดเบือนทางการรับรู้ การตัดสินใจที่ผิดพลาด การตีความอย่างไร้เหตุผล หรือคือความไม่มีเหตุผล (Irrationality)^(๑๙) อคติอาจเป็นได้ทั้งทางบวกหรือทางลบ เช่น การชอบสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือไม่ชอบสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นการตัดสินล่วงหน้าและผิดข้อเท็จจริง อาจมีต่อคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือหลายกลุ่ม อคติมีฐานะเป็นทัศนคติอย่างหนึ่งนั่นคือ เป็นแนวโน้มหรือความโน้มเอียงอย่างหนึ่งที่จะประพฤติปฏิบัติ^(๒๐) อคติทางปัญญามักจะถูกนำมาศึกษาทางจิตวิทยา (Psychology) และเศรษฐศาสตร์พฤติกรรม (Behavioral economics)^(๒๑) แต่ยังคงเป็นที่ถกเถียงกันอยู่ว่า จะจัดรูปแบบของอคติทางปัญญาและอธิบายกันออกมาอย่างไร บางงานวิจัยพบว่านอกจากมนุษย์แล้วสัตว์อื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็น หนู ลิง หรือแม้แต่นกพิราบ ก็มีอคติทางปัญญาได้^(๒๒)

^(๑๘) Steinbock Bonnie, "Speciesism and the Idea of Equality," *Philosophy* 53, no. 204 (April 1978): 247 - 256, <https://doi.org/10.1017/S0031819100016582>.

^(๑๙) *Ibid*, Page 247 - 256.

^(๒๐) อรรถชัย ชื่นมนุษย์, *จิตวิทยาอคติ Psychology of Prejudice*, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๑๖) : ๗ - ๑๔.

^(๒๑) Martie G. Haselton, Daniel Nettle, & Paul W. Andrews, "The Evolution of Cognitive Bias," *The Handbook of Evolutionary Psychology*, edited by David M. Buss (John Wiley & Sons, Inc., 2005): 724 - 746.

^(๒๒) William H. Alexander & Joshua W. Brown, "Hyperbolically Discounted Temporal Difference Learning", *Neural Comput* 22, no. 6 (2010): 1511 - 1527.

อคติทางปัญญาที่ส่งผลต่อการสร้างความเชื่อ กระบวนการให้เหตุผล การตัดสินใจทางธุรกิจและเศรษฐกิจ และความประพฤติของมนุษย์โดยทั่วไปมีหลายรูปแบบ อาจเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้แสดงความคิดเห็นบนสื่อสังคมออนไลน์ ดังนี้

อคติเพื่อยืนยัน (Confirmation Bias) เป็นความชอบในการยืนยันข้อมูล การให้ความสนใจเฉพาะหลักฐานที่จะยืนยันถึงสมมุติฐานของตน และวางเฉยต่อข้อมูลที่อาจปฏิเสธสมมุติฐานนั้น ลักษณะดังกล่าวรวมถึงการตั้งใจเลือกหลักฐานไปตามสมมุติฐานและวางเฉยปิดเบือน หรือตีความใหม่ต่อหลักฐานที่ไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ตัวอย่างเช่น ชายคนหนึ่งเชื่อว่าโชคชะตาของเขาไม่ดี จากการสังเกตหลายครั้งของเขาที่ว่า เมื่อไหร่ก็ตามที่เขาขึ้นรถเมล์ รถเมล์จะมาช้าเสมอ ดังนั้น เขาจะมีแนวโน้มที่จะจดจำไว้เป็นข้อมูลของเขาเฉพาะเหตุการณ์ที่รถเมล์มาช้าเท่านั้น แม้รถเมล์จะมีมาตรงเวลา เป็นต้น แท้จริงแล้วอคติเพื่อยืนยันนี้เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือการเอาตัวรอดของมนุษย์ เป็นสิ่งที่ให้ความมั่นใจถึงประโยชน์ที่จะได้รับโดยไม่จำเป็นต้องเข้าถึงความไม่แน่นอนและความเสี่ยงอย่างไม่เหมาะสม^(๒๓) หรือปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์มีการใช้ตัวกรองฟองสบู่ (Filter bubbles) ที่จะแสดงโพสต์หรือโฆษณาเฉพาะตามแนวโน้มความชอบของบุคคล ขณะเดียวกันข้อมูลด้านอื่นจะถูกแยกออกไป^(๒๔) ก็เป็นอคติเพื่อยืนยันเช่นกัน

อคติในสถานะเดิม (Status-quo Bias) เกี่ยวข้องกับการที่คนเลือกที่จะอยู่กับสิ่งเดิมหรือสถานการณ์เดิมมากกว่า นั่นคือคนที่มีอคติทางด้านนี้จะไม่ชอบที่จะมีการเปลี่ยนแปลง หากจะต้องเลือกสิ่งสำคัญอะไรจะมีแนวโน้มที่จะเลือกสิ่งที่เคยมีหรือเป็นอยู่ ในทางการเมืองจะเปรียบกับคนที่มีความคิดไปในทางอนุรักษนิยมที่มุ่งไปในทางรักษารัฐประเพณีให้คงอยู่

^(๒๓) Mirosław Kofta, *Personal Control in Action: Cognitive and Motivational Mechanisms* (NY; London: Springer, 2011): 233 - 254.

^(๒๔) Filter Bubbles Are Shrinking Our Minds, สืบค้น ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๔, <https://web.archive.org/web/20161103235404/http://www.huffingtonpost.in/ishtiaque-hossain/filter-bubbles-are-shrinking-our-minds/>.

โดยไม่สนใจว่าการเปลี่ยนแปลงอาจนำมาซึ่งประโยชน์ก็ได้^(๒๕) นั่นคือ การยึดติดอยู่กับสิ่งที่ดีในอดีตจะเป็นทางเลือกที่ปลอดภัยตราบดีที่ทางเลือกนี้ยังดีพอ^(๒๖)

อคติโดยความพร้อมใช้งาน (Availability bias) เป็นทางเลือกทางจิตใจที่อาศัยตัวอย่างที่เกิดขึ้นทันทีของบุคคลเมื่อต้องประเมินหัวข้อ แนวคิดวิธีการ หรือการตัดสินใจที่เฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่ง อคติโดยความพร้อมใช้งานดำเนินการโดยใช้แนวคิดที่ว่าบางสิ่งที่สามารถระลึกถึงได้สิ่งนั้นจะต้องมีความสำคัญหรืออย่างน้อยก็สำคัญกว่าทางเลือกอื่นในการแก้ปัญหาที่ไม่สามารถระลึกได้ทันที ทำให้มีความคิดเห็นที่อคติเอนเอียงไปที่ข่าวล่าสุดนั้น ยิ่งระลึกถึงผลที่ตามมาของบางสิ่งได้ง่ายขึ้นเท่าไรผลที่ตามมาเหล่านั้นมักจะถูกหยิบยกมากขึ้นเท่านั้น^(๒๗) เป็นการกระทำตามธรรมชาติของสมองมนุษย์ที่ถูกออกแบบให้มีระบบตัดสินใจสองระบบ ระบบแรกจะเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและช่วยให้ตัดสินใจได้เร็ว ส่วนระบบที่สองจะช้ากว่าต้องใช้ความพยายามมากกว่า แต่รอบคอบถี่ถ้วนมากกว่า โดยส่วนใหญ่ มักจะตัดสินใจกันด้วยระบบแรก^(๒๘)

การแก้ปัญหาเรื่องอคติอาจทำได้ด้วยทฤษฎีอาการ (Symptom-Theory Approach) ซึ่งเห็นว่า อคติถูกจุดขึ้นมาและคงรูปอยู่เช่นนั้นด้วยแรงของความขัดแย้งทางจิตใจ หากจะทำให้ลดลงควรจะใช้วิธีการทางอ้อม นั่นคือ จิตบำบัด เช่น ให้เด็กที่มีลักษณะต่าง ๆ กันมาพบปะกันเล่นกันบ่อย ๆ โดยไม่มีผู้ใหญ่เข้าไปยุ่ง เป็นต้น ผึกทำความเข้าใจตัวเองให้กระจ่าง การบรรเทาผ่อนคลายอารมณ์ (Catharsis) เช่น การแสดงความรู้สึกเกลียดชังออกเป็น

^(๒๕) Facebook and Twitter, How the Status Quo Bias Influences the Decisions You Make, Verywell Mind, สืบค้น ๓ เมษายน ๒๕๖๔, <https://www.verywellmind.com/status-quo-bias-psychological-definition-4065385>.

^(๒๖) William Samuelson และ Richard Zeckhauser "Status Quo Bias in Decision Making", *Journal of Risk and Uncertainty* 1, no.1 (March 1988): 7 - 59, <https://doi.org/10.1007/BF00055564>.

^(๒๗) Anthony Esgate and David Groome, *An Introduction to Applied Cognitive Psychology*, 1. publ (Hove: Psychology Press, 2005): 201.

^(๒๘) พลุ เดชะรินทร์, อคติเป็นเรื่องธรรมชาติ, สืบค้น ๒ เมษายน ๒๕๖๔, <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/638204>.

ดูสภาพ

คำพูด เป็นต้น หากสิ่งชดเชยเพื่อมาลดความตึงเครียด พยายามลดลักษณะความขัดแย้งต่างภายในสิ่งแวดล้อมด้วยการจัดหาข้อมูลให้ ชัดความเชื่อที่ไม่เหมือนกันหรือไม่สอดคล้องกัน^(๒๙)

ภาพลักษณ์องค์กร (Organizational Image) เป็นภาพและความประทับใจที่เกิดขึ้น โดยบุคคลหรือเฉพาะกลุ่มที่มีต่อองค์กร เกิดขึ้นจากการสร้างความรู้สึกลงและการสื่อสาร โดยองค์กร เป็นสิ่งที่จะต้องแสดงออกและรับรู้โดยบุคคลภายนอกองค์กร^(๓๐) ดังนั้น ภาพลักษณ์ที่ศาลยุติธรรมนำเสนอสู่ภายนอกมีสามประเภทหลัก ได้แก่ ๑. บทบาทหน้าที่ของศาล เช่น คำสั่ง คำพิพากษา และรายงานกระบวนการพิจารณา เป็นต้น ๒. ผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ที่ส่งสารไปยังบุคคลภายนอก และ ๓. วิธีการที่นอกเหนือไปจากบทบาททางการของศาล เช่น การประชาสัมพันธ์ ภาพยนตร์ หนังสือเกี่ยวกับศาล อาคารศาล พิพิธภัณฑ์ จนถึงเว็บไซต์ของศาล หรือในสื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น ประเภทสุดท้ายนี้ส่วนใหญ่ถูกมองข้ามไปแท้จริงแล้วมีอิทธิพลต่อการกำหนดวิธีที่ศาลสามารถจัดการความสัมพันธ์ในด้านภาพลักษณ์ของศาลต่อบุคคลภายนอก^(๓๑)

ระเบียบวิธีวิจัย

๑. วิธีการศึกษาโดยตรง เป็นการใช้รูปแบบของการสอบถาม แล้ววิเคราะห์หาเจตคติ (Attitude Test) โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ใช้เฟซบุ๊ก โดยจะทำการติดต่อส่งแบบสอบถามที่เตรียมไว้ไปยังกลุ่มตัวอย่างผ่านทางออนไลน์ ด้วยการติดต่อไปยังบางบุคคลโดยตรง ใช้การโพสต์ไว้ในคอมเมนต์ได้ข่าวที่อยู่ในขอบเขตของการศึกษา และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบสโนว์บอล (Snowball Sampling) นั่นคือการให้กลุ่มตัวอย่างที่รับแบบสอบถามไปแล้วส่งต่อไปยัง

^(๒๙) อรรถชัย ชื่นมณูชัย, *จิตวิทยาอคติ Psychology of Prejudice*, หน้า ๑๕๗ - ๑๖๘.

^(๓๐) JOSEPH ERIC Massey, "A Theory of Organizational Image Management," *International Journal of Management and Applied Science* 2, no.2. (2016): 1 - 3.

^(๓๑) Olga Frishman, "Court-Audience Relationships in the 21st Century", *Mississippi Law Journal*, 86 (2017): 213.

บุคคลอื่น คำถามที่ใช้ในแบบสอบถามจะเป็นทั้งคำถามปลายเปิด และปลายปิด สิ่งที่ได้เป็นข้อมูลปฐมภูมิเพื่อนำสู่การวิเคราะห์ต่อไป^(๓๒)

๒. วิธีการศึกษาโดยอ้อม เป็นไปในรูปแบบของการวิเคราะห์ความรู้สึก (Sentiment Analysis) และอคติ (Bias) โดยบุคคล^(๓๓) ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นการแสดงความคิดเห็นของผู้ใช้เฟซบุ๊กเพจ^(๓๔) ของสำนักข่าวที่มีผู้ติดตามมากที่สุด ๒ สำนัก ได้แก่ Khaosod - ข่าวสด (ผู้ติดตาม ๑๔,๑๕๐,๙๔๑ คน) และเรื่องเล่าเช้านี้ (ผู้ติดตาม ๑๒,๔๒๘,๗๘๖ คน)^(๓๕) ได้แก่

^(๓๒) ใช้รูปแบบการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นข้อมูลพื้นฐานทางปัจจัยส่วนด้านประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และสถานภาพในการดำเนินการติดต่อกับศาลยุติธรรม นอกจากนี้ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศาลยุติธรรมของกลุ่มตัวอย่าง ระดับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับศาลยุติธรรมของกลุ่มตัวอย่าง เจตคติเกี่ยวกับศาลยุติธรรม มุมมองภายหลังการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับศาลยุติธรรม และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับศาลยุติธรรมผ่านสื่อสังคมออนไลน์ โดยใช้สถิติพรรณนา ซึ่งได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นอกจากนี้ ยังใช้รูปแบบของสถิติวิเคราะห์ (Analytical Statistics) วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย (t-test) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ส่วนวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรมากกว่า ๒ กลุ่ม ใช้สถิติการผันแปรทางเดียว (One-Way analysis of variance) หรือการทดสอบค่าเอฟ (F-test).

^(๓๓) แม้ปัจจุบันจะมีโปรแกรมการติดตามสื่อสังคมออนไลน์ (social media monitoring) แต่โปรแกรมหดงกล่าวจะเน้นไปในรูปแบบทางการตลาดของผู้ใช้ สามารถตั้งเวลาที่จะโพสต์ลงสื่อสังคมออนไลน์ หรือรวมสื่อสังคมออนไลน์หลายแพลตฟอร์มไว้ในหน้าเดียว เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการโต้ตอบของผู้เป็นเจ้าของบัญชี และสามารถทำการวิเคราะห์กระแสสังคมจะเป็นไปในแนวอย่างกว้างได้ และหากต้องการความเฉพาะเจาะจงอาจใช้วิธีการวิเคราะห์ความรู้สึก (sentiment analysis) จากข้อความ โดยสร้างโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในระบบประมวลผลภาษาธรรมชาติ (Natural Language Processing) ผ่านปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) และการเรียนรู้ของเครื่อง (Machine Learning) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ อย่งที่ทราบกันดีว่าข้อความภาษาไทยมีรูปแบบของการเขียนมากมาย การสร้างโปรแกรมขึ้นมาจึงต้องใช้ข้อมูลมหัด (Big Data) และระยะเวลาในการเขียนโปรแกรมนาน อันก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายสูงหากต้องการประสิทธิภาพในการวิเคราะห์มากกว่าร้อยละ ๙๐ ขึ้นไป จึงเป็นข้อจำกัดในงานวิจัย.

^(๓๔) จากการทดลองเก็บรวบรวมข้อมูลของสื่อสังคมออนไลน์แพลตฟอร์มต่าง ๆ พบว่า ทวิตเตอร์เก็บข้อความได้ไม่ล้นสุด ส่วนยูทูปมีคนเข้าไปแสดงความคิดเห็นไม่มากนัก ประกอบกับพบว่าประเทศไทยมีประชากรผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ประเภทเฟซบุ๊กมากที่สุด งานวิจัยนี้จึงเลือกใช้ข้อมูลจากเฟซบุ๊ก.

^(๓๕) Socialbakers, Most popular Facebook pages in Thailand, สืบค้น ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔, <https://www.socialbakers.com/statistics/facebook/pages/total/thailand>.

ดุลพາห

การกดอีมोटิคอนเฟซบุ๊ก (Facebook Emoticon) การแชร์ (Share) และการคอมเมนต์ (Comment) ภายในขอบเขตของการศึกษารวม ๓ ข่าว เป็นข้อมูลทุติยภูมิเพื่อนำมาวิเคราะห์^(๓๖)

แบบการวิเคราะห์โดยอ้อมจำแนกได้ดังต่อไปนี้

ความรู้สึกต่อศาลยุติธรรม	การเข้ารหัส (คำสำคัญ)
แง่บวก - ความเชื่อมั่น	- ...เชื่อ...คำพิพากษา ...ตรวจสอบได้ไม่ผิดเพี้ยน
แง่บวก - ความพึงพอใจ	- ...ว่าแล้วต้องเปิดแบบนี้ ...เห็นด้วย
แง่บวก - ความหวัง	- ต้องไปเอาผิด ต้องเอาไปดำเนินคดี ต้องมีการดำเนินการ
ไม่บ่งบอกสถานะ	- จะไม่มีรูปแบบคำที่ชัดเจนจึงไม่สามารถกำหนดรหัสได้ ทั้งนี้ ลักษณะของข้อความที่ไม่บ่งบอกสถานะมักจะเป็นไป เช่น ในรูปแบบของข้อเสนอแนะทั่ว ๆ ไป หรือนำเสนอข้อคิดที่ไม่เกี่ยวข้องกับศาลยุติธรรม การให้ข้อมูลซ้ำซ้อน หรือเป็นการพูดคุยโต้ตอบหรือหยอกล้อระหว่างกัน เป็นต้น
แง่ลบ - ความกังวลไม่มั่นใจ	- งง ลองตรวจสอบดูไหมยังงั้นะ ไม่รู้เรื่อง...คงจะ...น่าจะ.....จะได้ไหม...
แง่ลบ - ความเสียใจ ผิดหวัง	- ...เศร้าสงสารเสียใจเฮ้อ ...เสียดาย..เวรกรรม ...เกินไป.. ..ไม่มีความยุติธรรม ...สำนึกกันบ้าง
แง่ลบ - ถูกเหยียดหยามประชดประชัน	- ...ต้องมีนอกมีใน ...ต้องมีผลประโยชน์ ...ไม่ศักดิ์สิทธิ์ ...โง่.....อายุ... บ้างมะ...หน้าด้าน..ถึงได้เป็นแบบนี้โง่...แถอยู่นั้น ..ศาลพระภูมิ
อคติ - เพื่อยืนยัน	- ...บอกแล้ว.....ไม่ว่าใครทั้งนั้น.....อย่ามา....พวกนี้...ก็แบบนี้...เห็นไหม.....ต้องเป็นแบบนี้... เป็นแบบนี้ประจำ
อคติ - ในสถานะเดิม	- ขอ....แบบเดิม ...ไม่ต้องเปลี่ยน
อคติ - โดยความพร้อมใช้งาน	- เหมือนกรณี...นั้น เหมือนคดี...นี้ ...ที่เรื่องนี้...

^(๓๖) เมื่อเก็บข้อมูลมาแล้วจะนำมาจำแนกตามประเภทความรู้สึกที่ตั้งไว้ตามแบบลงรหัส (Coding sheet) เพื่อวิเคราะห์ความรู้สึกและแบ่งประเภทอคติตามทฤษฎีด้วยหลักภาษาศาสตร์ กระบวนการนี้เรียกว่า Research-driven content analysis ที่ใช้บุคคลในการดำเนินการ ทั้งนี้ เมื่องานวิจัยครั้งนี้ได้ใช้การวิเคราะห์ทางด้านภาษาศาสตร์จึงจัดให้มีผู้ประเมินจำนวน ๓ คน ทำการประเมินความเห็น เพื่อให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือระหว่างผู้ประเมิน แนวทางหนึ่งของวิธีการวัดความเชื่อมั่นแบบความสอดคล้องภายใน คือความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมิน (Inter-Rater Reliability: IRR) ซึ่งเป็นการวัดความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัยที่ต้องอาศัยผู้ประเมิน ค่าความน่าเชื่อถือจึงขึ้นกับความคงเส้นคงวาของผลการพิจารณาของผู้ประเมิน โดยทำการประเมินบนข้อมูลเดียวกัน ก่อนทำการประเมินจะให้ทำการศึกษาเพื่อความเข้าใจเนื้อหาและทฤษฎีโดยจะต้องได้ IRR ที่ยอมรับได้สูงกว่าหรือเท่ากับ ๘๐%.

มีข้อสังเกตว่ามีเพียงบางข้อความเท่านั้นที่จะสามารถประเมินอคติทางปัญญาได้นอกจากนั้น ในส่วนการกดเพชท์อิมิตคอนและการแชร์นั้นไม่อาจวิเคราะห์ความรู้สึกของผู้แสดงออกด้วยวิธีการดังกล่าวได้ เนื่องจากคนไทยได้ให้ความหมายของการกดอิมิตคอน เช่น การยกนิ้วโป้ง (Like) ไปถึง ๔๒ ความหมาย อันมีความหมายตั้งแต่ถูกใจ รับทราบ ไปจนถึง ผิดหวัง เสียใจ เป็นต้น^(๓๓) เช่นเดียวกับการกดแชร์หรือแบ่งปันไม่อาจที่จะวิเคราะห์ความรู้สึกได้

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตการศึกษาจะจำกัดอยู่ในหัวข้อข่าวระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับศาลยุติธรรมอันเป็นที่สนใจของประชาชนจำนวน ๗ หัวข้อข่าวดังต่อไปนี้

๑. ข่าวการอ่านคำสั่งศาลฎีกาคดีครูจอมทรัพย์ขอรื้อฟื้นคดี

คดีครูจอมทรัพย์ คือ คดีอดีตข้าราชการครูและเป็นจำเลยในคดีฆบรถชนคนตาย เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๘ ที่จังหวัดนครพนม โดยศาลฎีกาพิพากษาจำคุกครูจอมทรัพย์ มีกำหนด ๓ ปี ๒ เดือน ก่อนได้รับการอภัยโทษเมื่อปี ๒๕๕๖ ภายหลังติดคุกมา ๑ ปี ๖ เดือน ครูจอมทรัพย์เข้าร้องทุกข์ต่อกระทรวงยุติธรรมเพื่อขอรื้อคดีตามพระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ พร้อมทำเรื่องขอกลับเข้ารับราชการตามเดิม โดยในตอนแรกได้นำตัวบุคคลที่รับว่าเป็นคนฆบรถชนตัวจริงมาเป็นพยาน แต่ศาลจังหวัดนครพนมไต่สวนแล้วมีความเห็นสมควรยกคำร้องแล้วส่งสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์ภาค ๔ ซึ่งมีคำสั่งว่า คำร้องมีมูลจึงให้รับคำร้องและพิจารณาคดีที่ขอรื้อฟื้นขึ้นมาพิจารณาใหม่ ต่อมาศาลจังหวัดนครพนมพิจารณาแล้วเห็นว่า พยานหลักฐานของครูจอมทรัพย์ไม่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะฟังได้ จึงส่งความเห็นพร้อมสำนวนไปยังศาลฎีกาซึ่งเป็นศาลชั้นสูงสุดที่คดีเดิมได้มีคำพิพากษาให้เป็นผู้วินิจฉัย สุดท้ายศาลฎีกาได้มีคำสั่งยกคำร้องขอรื้อฟื้นคดีของครูจอมทรัพย์

^(๓๓) สุภัทญา ลัคณานธิพันธ์, “การวิเคราะห์ความหมายของการกดไลค์ (Like) การคอมเมนต์ (Comment) และการแชร์ (Share) บนเพชท์ในบริบทของคนไทย,” (นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิเทศศาสตรการตลาด, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, ๒๕๕๙), ๑๔๒ - ๑๔๔.

๒. ชาวบ้านพักผู้พิพากษาที่จังหวัดเชียงใหม่

ข่าวนี้เกี่ยวกับกรณีพิพาทการสร้างบ้านพักผู้พิพากษาที่จังหวัดเชียงใหม่ที่มีประชาชนวิจารณ์ว่า มีการก่อสร้างรุกล้ำพื้นที่อุทยาน หรือพื้นที่สาธารณะ ในพื้นที่ป่าดอยสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่ และถูกเปรียบเปรยว่างบประมาณที่ใช้ในการก่อสร้างนั้นมาจากภาษีของประชาชน รวมถึงความเหมาะสมจนท้ายสุดศาลยุติธรรมต้องยอมไม่เข้าพื้นที่

๓. ชาวคณิศรอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๘

ข่าวนี้เกิดขึ้นในช่วงเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๒ เมื่อพนักงานตำรวจ สถานีตำรวจภูธรทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งด่านตรวจในพื้นที่ ก่อนตำรวจยศสิบตำรวจตรีเรียกตรวจรถคันหนึ่งตามปกติ ปรากฏว่าชายคนที่ขับรถคันดังกล่าวอ้างเป็นอธิบดีผู้พิพากษาศาลแห่งหนึ่ง และไม่ยินยอมที่จะมอบใบอนุญาตขับขี่ พร้อมอ้างเป็นเพื่อนผู้กำกับโชค ต่อมาได้มีการตรวจสอบพบว่าชายคนดังกล่าวเป็นอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๘ และได้มีคนนำคลิปเหตุการณ์ดังกล่าวแชร์ในโลกออนไลน์จนเกิดเป็นกระแสดราม่าขึ้น

๔. ชาวคำพิพากษากรณีของเสี่ยรถเบนซ์มาแล้วขับรถชนคนตาย

คดีเสี่ยเบนซ์มาแล้วขับรถชนคนตายเป็นคดีหนึ่งที่อยู่ในความสนใจของประชาชน เนื่องจากเสี่ยเบนซ์มาสุราษฎร์ขณะขับรถโดยมีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดสูงถึง ๒๖๐ มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ โดยปรากฏตามรายงานการสืบเสาะและพินิจว่า ได้ขับรถด้วยความเร็วเกินกว่า ๘๐ กม. ขณะเกิดเหตุขับรถล้ำช่องของตนเป็นเหตุให้ชนกับรถของผู้ตายทำให้มีผู้ถึงแก่ความตายถึง ๒ คน และได้รับอันตรายสาหัส ๑ คน แต่เสี่ยเบนซ์นำบุตรสาวของผู้ตายทั้งสองไปรักษาตัวที่โรงพยาบาลกรุงเทพซึ่งเป็นโรงพยาบาลเอกชนเสียค่ารักษาไปประมาณ ๑.๕ ล้านบาท อีกทั้งไปร่วมงานศพของผู้ตายทั้งสองและร่วมทำบุญในการปลงศพ ๓ แสนบาท ชดใช้เงินค่าขาดไร้อุปการะให้แก่มารดาของผู้ตายที่ ๑ จำนวน ๒ ล้านบาท และมารดาของผู้ตายที่ ๒ จำนวน ๑.๙ ล้านบาท ชำระหนี้สินของผู้ตายที่ ๑ เป็นเงิน ๒ ล้านบาท ซื้อรถยนต์ใหม่ ราคา ๑.๕ ล้านบาท ทดแทนรถคันเดิมที่ประสบอุบัติเหตุ มอบทุนการศึกษาให้แก่บุตรของผู้ตาย

ทั้งสองคนละ ๑๕ ล้านบาท ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำคุก ๓ ปี พร้อมปรับ ๑๐๐,๐๐๐ บาท รวมทั้งมีคำสั่งให้เพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ และสั่งห้ามดื่มสุราหรือเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ทุกชนิดด้วย โดยให้รอกการลงโทษไว้มีกำหนด ๓ ปี และให้รายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติ ๘ ครั้ง ภายใน ๒ ปี กับทำกิจกรรมบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ มีกำหนด ๔๘ ชั่วโมง ภายในเวลา ๑ ปี ตามที่พนักงานคุมประพฤติเห็นสมควรกำหนด พนักงานอัยการซึ่งเป็นโจทก์อุทธรณ์ ขอให้ไม่รอกการลงโทษ ต่อมาศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

๕. ข่าวการยิงตัวเองของผู้พิพากษา

เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๖๒ ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะชั้นต้นในศาลจังหวัดยะลาใช้อาวุธปืนยิงตัวเองในขณะที่อยู่ภายในห้องพิจารณาคดี ภายหลังจากอ้างว่าถูกอธิบดีผู้พิพากษาภาค ๙ แทรกแซงผลคำพิพากษา หลังจากนั้นได้ถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนและให้ย้ายไปช่วยราชการที่กองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ต่อมาวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๓ ได้เขียนจดหมายลาตายลงในเฟซบุ๊ก ระบุข้อความว่า “ลาก่อน” พร้อมรูปจดหมาย ๒ แผ่น มีใจความกล่าวถึงเหตุการณ์ที่เคยใช้ปืนยิงตัวเองในห้องพิจารณาคดีพร้อมกับแจ้งให้ประชาชนทราบผ่านสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงกรณีที่ต้องตกเป็นผู้ต้องหาในคดี และกล่าวถึงรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ ก่อนตัดสินใจใช้ปืนยิงตัวเองภายในบ้านพักส่วนตัวที่จังหวัดเชียงใหม่จนเสียชีวิตลงในวันดังกล่าว

๖. ข่าวการอ่านคำพิพากษาคดี “เทือก - ๓ รัฐมนตรี กปปส.”

ระหว่างวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ถึง ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗ คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงปฏิรูปประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) ปลุกกระดมให้ประชาชนทั่วประเทศร่วมชุมนุมขับไล่ก่อนความไม่สงบเพื่อขับไล่นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ให้ออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รวมทั้งขัดขวางการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไป เพื่อมิให้นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีชุดใหม่เข้าบริหารประเทศรวมทั้งจัดตั้งกองกำลังส่วนหนึ่งพร้อมอาวุธเข้าไปบุกยึดสถานที่ราชการและหน่วยงานสำคัญต่าง ๆ หลายแห่ง เช่น ทำเนียบรัฐบาล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองบัญชาการตำรวจนครบาล สำนักงานเขตหลักสี่ ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร

ดุลพินิจ

(สนามศึกษาไทย - ญี่ปุ่น ดินแดง) นอกจากนี้ ช่วงระหว่างวันที่ ๑๓ มกราคม ถึง ๒ มีนาคม ๒๕๕๗ ตั้งเวทีปราศรัยทั่วกรุงเทพฯ รวม ๗ จุด ปิดกั้นเส้นทางการจราจร จัดตั้งกองกำลังรักษาพื้นที่ วางเครื่องกีดขวาง ไม่ยอมให้เจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปเกี่ยวข้อง ต่อมาพนักงานอัยการฝ่ายคดีพิเศษ ๔ ได้ยื่นฟ้องนายสุเทพ เทือกสุบรรณ อดีตเลขาธิการ กบปส. กับพวกรวม ๓๙ คน ต่อศาลอาญา นายสุเทพกับพวกทั้งหมดให้การปฏิเสธ ศาลได้นัดฟังคำพิพากษาและได้พิพากษาจำคุกนายสุเทพมีกำหนด ๕ ปี และตัดสิทธิ์ทางการเมืองบางคนที่เป็นจำเลยในคดีนี้ คำพิพากษานี้เป็นผลทำให้นายพุทธิพงษ์ ปุณณกันต์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ที่ถูกพิพากษาจำคุก ๗ ปี นายณัฐวุฒิ ใสสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ที่ถูกพิพากษาจำคุก ๖ ปี ๑๖ เดือน และนายถาวร เสนเนียม รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม ที่ถูกพิพากษาจำคุก ๕ ปี พ้นจากตำแหน่งในทันทีเพราะขาดคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐

๗. ชาววันฟังคำสั่งคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวของ “ไมค์ - ไผ่ - รุ่ง”

เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๔ บริเวณศาลอาญา กรณีไผ่ ดาวดิน, ไมค์ และรุ่ง แกนนำกลุ่มราษฎรถูกเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ควบคุมตัวไปเรือนจำภายหลังศาลอาญามีคำสั่งไม่อนุญาตให้บุคคลทั้งสามคนได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว สืบเนื่องจากพนักงานอัยการสั่งฟ้องบุคคลทั้งสามกับพวกรวม ๑๘ คน ในคดีความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ด้วยการหมิ่นสถาบันฯ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ จากการชุมนุมบริเวณสนามหลวงเมื่อวันที่ ๑๘ ถึง ๑๙ กันยายน ๒๕๖๓ ส่วนบุคคลอื่นนั้นได้รับอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว

ผลการและอภิปรายผล

๑. ผลของวิธีการศึกษาโดยตรง

ผลการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๕๕ คน พบว่าเป็นผู้มีอายุประมาณ ๒๑ ถึง ๔๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๖๐ อีกทั้งได้รับการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ ๔๑.๓๐ จะทำงานกับองค์กรของรัฐ เมื่อ

สอบถามถึงความเข้าใจศาลยุติธรรมจะพบว่า มีเพียงร้อยละ ๑.๕๐ เข้าใจผิดหรือไม่ทราบว่า ศาลยุติธรรมมี ๓ ชั้นศาล ส่วนกลุ่มตัวอย่างร้อยละ ๒๒.๑๐ เข้าใจผิดหรือไม่ทราบว่า ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง และศาลทหารไม่อยู่ในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม กลุ่มตัวอย่างร้อยละ ๑๕.๕๐ เข้าใจผิดหรือไม่ทราบถึงศาลอื่นที่อยู่ในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม จึงพอสรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้และความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับหน่วยงานของศาลยุติธรรมอยู่ในระดับดี คือ ร้อยละ ๖๙.๗๐ แม้ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ ๖๓.๒๐ ไม่เคยติดต่องานหรือเกี่ยวข้องกับศาลยุติธรรมเลยก็ตาม

จากการวัดเจตคติของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ศาลยุติธรรมยังเป็นที่พึงได้และ ผู้พิพากษาพิจารณาตัดสินคดีด้วยความเป็นธรรม ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ดีแต่ไม่ใช่ดีมาก เนื่องจากค่าเฉลี่ยเต็ม ๕ ได้เพียง ๓.๘๔ และ ๓.๗๖ ตามลำดับ ตัวผู้พิพากษาเองทั้งในเรื่องของการ ทุจริตและความสามารถที่จะโดนแทรกแซงดุลพินิจในการพิจารณาพิพากษาคดีจากบุคคล ภายนอกจะอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่ดีมากนัก เนื่องจากค่าเฉลี่ยเต็ม ๕ ได้เพียง ๓.๑๕ และ ๒.๘๖ เรื่องระยะเวลาการพิจารณาตัดสินคดีนั้น จากค่าเฉลี่ยเต็ม ๕ ได้เพียง ๒.๒๕ เท่านั้น ดังนั้น ประชาชนยังคงคาดหวังให้ผู้พิพากษาพิจารณาตัดสินคดีด้วยความเป็นธรรมไม่โดนแทรกแซง ดุลพินิจในการพิจารณาพิพากษาคดีจากบุคคลภายนอก และใช้ระยะเวลาการพิจารณาตัดสิน คดีด้วยความรวดเร็ว เห็นได้ว่า แม้ศาลยุติธรรมในปัจจุบันจะมีการพัฒนาปรับปรุงในเรื่อง ความรวดเร็วในการพิจารณาพิพากษา มีคณะกรรมการตุลาการคอยกำกับดูแลความ ประพฤติและความเหมาะสมของผู้พิพากษา รวมถึงการประชาสัมพันธ์ในช่องทางสื่อสังคม ออนไลน์ต่าง ๆ แต่น้อยคนที่จะทราบและเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ภายหลังการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับศาลยุติธรรม ส่วนใหญ่ มุมมองภายหลังการรับรู้ข่าวสารไม่มีการเปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๑๐ รองลงมา มีมุมมองที่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๕๐ และไม่ทราบ คิดเป็นร้อยละ ๘.๔๐ มีความเห็น ว่าศาลยุติธรรมมีความน่าเชื่อถือเล็กน้อย คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๗๐ รองลงมาเห็นว่า ศาลยุติธรรมมีความน่าเชื่อถือ คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๓๐ และไม่มีความเห็นต่อศาลยุติธรรม คิดเป็นร้อยละ ๒.๖๐ มूलเหตุต่อความน่าเชื่อถือต่อศาลยุติธรรมส่วนใหญ่มาจากข่าว คิดเป็น ร้อยละ ๕๖.๑๐ รองลงมาจากทัศนคติที่ไม่ดีในด้านกระบวนการยุติธรรม คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๓๐

คุณพาท

และจากประสบการณ์โดยตรง คิดเป็นร้อยละ ๕.๑๐ เห็นได้ว่า ชาวและข้อมูลที่ผ่านมาการรับรู้จากในอดีตจึงจะมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของศาลยุติธรรมในด้านความน่าเชื่อถือมากที่สุด

การรับรู้ข้อมูลในคอมเมนต์ของผู้อื่นพบว่า ร้อยละ ๖๙.๐๐ ไม่อ่านคอมเมนต์ ส่วนร้อยละ ๓๑.๐๐ เลือกที่จะอ่านคอมเมนต์ ซึ่งสาเหตุในการเลือกรับรู้ข้อมูลเพื่อศึกษากระแสสถานการณ์ปัจจุบันของผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๕๐ รองลงมาเพื่อความสนุกเพลิดเพลิน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๖๐ กลุ่มตัวอย่างมองว่าประโยชน์ในการรับรู้ข้อมูลในคอมเมนต์ของผู้อื่น ซึ่งบางความเห็นตรงกับความคิดของตนที่เป็นส่วนช่วยสนับสนุนความคิดของกลุ่มตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๐๐ รองลงมาได้เห็นกระแสความคิดเห็นของผู้คนส่วนใหญ่จนสามารถปรับเปลี่ยนความคิดของกลุ่มตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๔๐ และเป็นความบันเทิง คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๓๐ ภายหลังการได้รับรู้ข้อมูลจากการคอมเมนต์ของผู้อื่น โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้แสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๑๐ รองลงมาแสดงความคิดเห็นด้วยการกดเพชฌัญญ์อิโมติคอน คิดเป็นร้อยละ ๖.๕๐ ส่วนแสดงความคิดเห็นด้วยวิธีคอมเมนต์ และแสดงความคิดเห็นด้วยการกดเพชฌัญญ์อิโมติคอนและกดแชร์ คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๐ เท่ากัน นั่นคือ คอมเมนต์ในเพชฌัญญ์ไม่มีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของศาลยุติธรรมเท่าใดนัก เพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญกับความคิดเห็นในเพชฌัญญ์

ผลการทดสอบความแตกต่างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับศาลยุติธรรมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรเพศพบว่า ค่า Sig เท่ากับ ๐.๘๖๑ ซึ่งมากกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕๐ ถือว่าเพศที่แตกต่างมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับศาลยุติธรรมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕๐ ผลการทดสอบความแตกต่างเจตคติหรือทัศนคติเกี่ยวกับศาลยุติธรรมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรเพศพบว่า ค่า Sig เท่ากับ ๐.๐๕๐ ซึ่งเท่ากับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕๐ ถือว่าเพศที่แตกต่างมีเจตคติหรือทัศนคติเกี่ยวกับศาลยุติธรรมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕๐ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับศาลยุติธรรมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่าอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพที่แตกต่างกันมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับศาลยุติธรรมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕๐ นั่นคือ ทั้ง ๓ ตัวแปรไม่มีผลต่อความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับศาลยุติธรรม

วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของเจตคติหรือทัศนคติเกี่ยวกับศาลยุติธรรมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ผลการทดสอบความแตกต่างมุมมองภายหลังการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับศาลยุติธรรมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรเพศ พบว่าค่า Sig เท่ากับ 0.๗๗๑ ซึ่งมากกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.0๕๐ ถือว่าเพศที่แตกต่างมีมุมมองภายหลังการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับศาลยุติธรรมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.0๕๐ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของมุมมองภายหลังการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับศาลยุติธรรมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่าอายุ และอาชีพที่แตกต่างกันมีเจตคติหรือทัศนคติเกี่ยวกับศาลยุติธรรมแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.0๕๐ ส่วนระดับการศึกษาไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.0๕๐ ผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นต่อศาลยุติธรรมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรเพศ พบว่าค่า Sig เท่ากับ 0.๙๖๑ ซึ่งมากกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.0๕๐ ถือว่าเพศที่แตกต่างมีความคิดเห็นเรื่องความน่าเชื่อถือต่อศาลยุติธรรมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.0๕๐ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นต่อศาลยุติธรรมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่าอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเรื่องความน่าเชื่อถือต่อศาลยุติธรรมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.0๕๐

๒. ผลของวิธีการศึกษาโดยอ้อม

จากข้อมูลของผู้แสดงความคิดเห็นผ่านเฟซบุ๊กทั้งหมด ๗ ชาว ในเฟซบุ๊กเพจของสองสำนักข่าว พบการแสดงออกทางความคิดเห็นทั้งสิ้น ๒๘๘,๔๔๐ ครั้ง แบ่งเป็นการกดเฟซบุ๊กอิมโตะคอน จำนวน ๒๕๑,๔๔๔ ครั้ง หรือคิดเป็นร้อยละ ๘๗.๑๙ การแชร์ จำนวน ๑๖,๒๑๖ ครั้ง หรือคิดเป็นร้อยละ ๕.๖๒ และการคอมเมนต์ จำนวน ๒๐,๗๘๐ หรือคิดเป็นร้อยละ ๗.๑๙ พบว่าผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ประเภทเฟซบุ๊กจะนิยมแสดงออกด้วยการกดอิมโตะคอนมากที่สุด เห็นได้ว่าผู้แสดงความคิดเห็นผ่านทางเฟซบุ๊กนิยมแสดงความคิดเห็นอย่างง่าย แม้ไม่สามารถจะทราบจำนวนผู้เข้าชมข่าวในเฟซบุ๊กได้ ผลการวิเคราะห์ความรู้สึกและอคติทางปัญญาแบ่งออกเป็นแต่ละชวาดังต่อไปนี้

๒.๑ ข่าวการอ่านคำสั่งศาลฎีกาคดีครูจอมทรัพย์ขอร้อฟื้นคดี

เฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด ได้นำเสนอข่าวการอ่านคำสั่งดังกล่าวในวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เวลา ๙.๐๙ นาฬิกา ผู้แสดงความคิดเห็นด้วยวิธีคอมเมนต์ ๖๘๐ ครั้ง^(๓๘) (เฟซบุ๊กให้เข้าถึงได้ ๓๔๓ คอมเมนต์) เฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้ได้นำเสนอข่าวนี้ในวันเดียวกัน เวลา ๑๒.๓๐ นาฬิกา มีผู้แสดงความคิดเห็นด้วยวิธีคอมเมนต์ ๑๕๐ ครั้ง^(๓๙) (เฟซบุ๊กให้เข้าถึงได้ ๑๐๔ คอมเมนต์) มีผลจากการวิเคราะห์ดังนี้

คอมเมนต์ที่มีความรู้สึกต่อศาลยุติธรรมในแง่บวกของเฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๕๓ โดยมีความรู้สึกเชื่อมั่นมากที่สุด เช่นเดียวกับเฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้ ที่คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๕๘ ตัวอย่างคอมเมนต์ เช่น “...ศาลก็ตัดสินด้วยความยุติธรรมตามหลักฐานที่มีอยู่มันชนะไม่ได้หรอก พยานหลักฐานฝ่ายครูอนุบาลมาก” เป็นต้น คอมเมนต์ที่ไม่บ่งบอกความรู้สึกต่อศาลยุติธรรมของเฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๕๖ ส่วนเฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๕๐ คอมเมนต์ที่มีความรู้สึกต่อศาลยุติธรรมในแง่ลบของเฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๙๑ โดยมีความรู้สึกถูกเหยียดหยามประชดประชันมากที่สุด เช่นเดียวกับเฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้ ที่คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๙๒ ตัวอย่างคอมเมนต์ เช่น “ถ้าให้ชนะคิดดูใครจะเสียหน้าละคะ” เป็นต้น คอมเมนต์ที่บอกรอคอยปัญหาของเฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๙๙ ส่วนเฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้ คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๔๖ ทั้งสองเพจบอกรอคอยยืนยันทันทีมากที่สุด ตัวอย่างคอมเมนต์ เช่น “คดีแบบนี้ครูสู้ให้ตายก็แพ้...ที่นี้ประเทศไทย”

๒.๒ ชาวบ้านพักผู้พิพากษาที่จังหวัดเชียงใหม่

เฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด ที่นำเสนอข่าวประชาชนรวมตัวคัดค้านบ้านพักผู้พิพากษาที่ประตูท่าแพ จ. เชียงใหม่ ในวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๓๐ นาฬิกา

^(๓๘) Khaosod - ข่าวสด - Posts | Facebook, สืบค้น ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔, <https://www.facebook.com/khaosod/posts/2844073095609631>.

^(๓๙) เรื่องเล่าเช้านี้ - Posts | Facebook, สืบค้น ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔, <https://www.facebook.com/MorningNewsTV3/posts/1647769608593619>.

มีผู้แสดงความคิดเห็นด้วยวิธีคอมเมนต์ ๘๒๓ ครั้ง^(๔๐) (เฟซบุ๊กให้เข้าถึงได้ ๓๙๗ คอมเมนต์) เฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้มีการรายงานข่าวในวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เวลา ๘ นาฬิกา มีผู้แสดงความคิดเห็นด้วยวิธีคอมเมนต์ ๙๗๒ ครั้ง^(๔๑) (เฟซบุ๊กให้เข้าถึงได้ ๓๓๑ คอมเมนต์) มีผลการวิเคราะห์ดังนี้

คอมเมนต์ที่มีความรู้สึกต่อศาลยุติธรรมในแง่บวกของเฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด คิดเป็นร้อยละ ๐ ส่วนเฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้ ที่คิดเป็นร้อยละ ๐.๓ ตัวอย่างคอมเมนต์ เช่น “...เรื่องนี้ “... ศาล” ไม่เกี่ยวข้องแน่นอน เพราะมีไชงานในหน้าที่ของ “ศาล” แต่เป็นหน้าที่ของ “สำนักงานศาล” ซึ่งมีไช “ศาล”...” เป็นต้น คอมเมนต์ที่ไม่บ่งบอกความรู้สึกต่อศาลยุติธรรมของเฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๒๔ ส่วนเฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้ คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๕๖ คอมเมนต์ที่มีความรู้สึกต่อศาลยุติธรรมในแง่ลบของเฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๗๖ โดยมีความรู้สึกถูกเหยียดหยามประชดประชันมากที่สุด เช่นเดียวกับเฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้ ที่คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๑๔ ตัวอย่างคอมเมนต์ เช่น “...พวกเค้าถือว่า ตัวเองถือกฎหมายอยู่เหนือประชาชน นึกออยากจะทำอะไรก็ทำ...” เป็นต้น คอมเมนต์ที่พบบทคติทางปัญญาของเฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๖๗ ส่วนเฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้ คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๖๗ ทั้งสองเพจพบบทคติเพื่อยืนยันมากที่สุด ตัวอย่างคอมเมนต์ เช่น “นี่แหละกรรมที่ให้อำนาจคนผิด” เป็นต้น

๒.๓ ข่าวคลิปปอธิตีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๘

เฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด ได้นำเสนอข่าวเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมให้ธอธิตีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๘ ซึ่งแจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องนี้ ในวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เวลา ๑๓.๒๒ นาฬิกา มีผู้แสดงความคิดเห็นด้วยวิธี

^(๔๐) Khaosod - ข่าวสด - Posts | Facebook, สืบค้น ๓ เมษายน ๒๕๖๔, <https://www.facebook.com/khaosod/posts/3129457910404480>.

^(๔๑) เรื่องเล่าเช้านี้ - Posts | Facebook, สืบค้น ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔, <https://www.facebook.com/MorningNewsTV3/posts/1820810677956177>.

ดุลพินิจ

คอมเมนต์ ๖๔๐ ครั้ง^(๔๒) (เฟซบุ๊กให้เข้าถึงได้ ๓๕๒ คอมเมนต์) เฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้ ได้นำเสนอข่าวที่ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ยอมรับ เป็นเพื่อนกับอธิบดีศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๘ จริง ในวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เวลา ๒๒.๕๕ นาฬิกา มีผู้แสดงความคิดเห็นด้วยวิธีคอมเมนต์ อย่างน้อย ๒,๗๐๐ ครั้ง^(๔๓) (เฟซบุ๊กให้เข้าถึงได้ ๑,๐๖๘ คอมเมนต์)

คอมเมนต์ที่มีความรู้สึกต่อศาลยุติธรรมในแง่บวกของเฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด คิดเป็นร้อยละ ๑.๔๒ โดยมีความรู้สึกคาดหวังมากที่สุด เช่นเดียวกับเฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้ ที่คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๗ ตัวอย่างคอมเมนต์ เช่น “สอบเสร็จขอความกรุณาแจ้งให้สังคม ทราบด้วย” เป็นต้น คอมเมนต์ที่ไม่บ่งบอกความรู้สึกต่อศาลยุติธรรมของเฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๔๘ ส่วนเฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้ คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๗๓ ส่วนคอมเมนต์ที่มีความรู้สึกต่อศาลยุติธรรมในแง่ลบของเฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด คิดเป็น ร้อยละ ๕๗.๑๐ โดยมีความรู้สึกดูถูกเหยียดหยามประชดประชันมากที่สุด เช่นเดียวกับ เฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้ ที่คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๙๐ ตัวอย่างคอมเมนต์ เช่น “ไม่ต้องสงสัย เลยกลับ...ยุติธรรม (ไม่มี) แน่นอน” เป็นต้น คอมเมนต์ที่พบอคติทางปัญญาของเฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด คิดเป็นร้อยละ ๕.๑๑ ส่วนเฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้ คิดเป็นร้อยละ ๒.๑๕ ทั้งสองเพจพบอคติเพื่อยืนยันมากที่สุด ตัวอย่างคอมเมนต์ เช่น “องค์กรนี้เป็นองค์กร ที่เปลืองภาษีสุด ๆ จังละ” เป็นต้น

๒.๔ ข่าวคำพิพากษากรณีของเสี่ยรถเบนซ์มาแล้วขับรถชนคนตาย

เฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด ได้นำเสนอข่าวการอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ในวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เวลา ๘.๓๖ นาฬิกา มีผู้แสดงความคิดเห็นด้วยวิธีคอมเมนต์ ๔๓๗ ครั้ง^(๔๔) (เฟซบุ๊กให้เข้าถึงได้ ๒๐๖ คอมเมนต์) เฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้ มีการนำเสนอ

^(๔๒) Khaosod - ข่าวสด - Posts | Facebook, สืบค้น ๔ เมษายน ๒๕๖๔, <https://www.facebook.com/khaosod/posts/3873148116035452>.

^(๔๓) เรื่องเล่าเช้านี้ - Posts | Facebook, สืบค้น ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔, <https://www.facebook.com/MorningNewsTV3/posts/2379685002068739>.

^(๔๔) Khaosod - ข่าวสด - Posts | Facebook, สืบค้น ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔, <https://www.facebook.com/khaosod/posts/5147553238594927>.

ข่าวนี้ในวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๖.๑๗ นาฬิกา มีผู้แสดงความคิดเห็นด้วยวิธีคอมเมนต์ ๓,๓๐๐ ครั้ง^(๔๕) (เฟซบุ๊กให้เข้าถึงได้ ๓๖๑ คอมเมนต์)

คอมเมนต์ที่มีความรู้สึกต่อศาลยุติธรรมในแง่บวกของเฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด คิดเป็นร้อยละ ๓.๔๓ โดยมีความรู้สึกเชื่อมั่นมากที่สุด เช่นเดียวกับเฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้ ที่คิดเป็นร้อยละ ๑.๓๑ ตัวอย่างคอมเมนต์ เช่น “ตัดสินด้วยเหตุผลที่เป็นจริง นี่แหละ คือ ความยุติธรรมในประเทศไทย” เป็นต้น คอมเมนต์ที่ไม่ปกป้องความรู้สึกต่อศาลยุติธรรมของเฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๕ ส่วนเฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้ คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๘๓ คอมเมนต์ที่มีความรู้สึกต่อศาลยุติธรรมในแง่ลบของเฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด คิดเป็นร้อยละ ๘.๕๕ โดยมีความรู้สึกดูถูกเหยียดหยามประชดประชันมากที่สุด เช่นเดียวกับเฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้ ที่คิดเป็นร้อยละ ๙.๕๖ ตัวอย่างคอมเมนต์ เช่น “ยุคนี้ อยู่ห่าง ตร. ทหาร. ศาลไว้ดีที่สุดถ้ามีเงินไม่มากพอ เพราะประเทศนี้ ตราชั่งความยุติธรรม เบากว่ากระดาษและอำนาจ” เป็นต้น คอมเมนต์ที่พบบทกวีทางปัญญาของเฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๐๐ ส่วนเฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้ คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๑๔ ทั้งสองเพจพบบทกวีด้วยความพร้อมใช้งานมากที่สุด ตัวอย่างคอมเมนต์ เช่น “เอาคดีกระทิงแดง ต่อเถอะคะ...คดีเสียเงินนี้รู้สึกว่ารอครบครึ่งเสียชีวิตเขาได้รับค่าชดเชยมากพอสมควร และครอบครัวเขาก็ให้อภัยแล้ว” เป็นต้น

๒.๕ ข่าวยิงตัวเองของผู้พิพากษา

เฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด ได้มีการนำเสนอข่าวยิงตัวเองตั้งกล่าวเมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๓ เวลา ๙.๓๔ นาฬิกา มีผู้แสดงความคิดเห็นด้วยวิธีคอมเมนต์ ๒,๓๐๐ ครั้ง^(๔๖) (เฟซบุ๊กให้เข้าถึงได้ ๑,๔๒๐ คอมเมนต์) เฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้ ได้นำเสนอข่าวยิงตัวเองของผู้พิพากษาในวันเดียวกัน เวลา ๑๑.๑๔ นาฬิกา มีผู้แสดงความคิดเห็น

^(๔๕) เรื่องเล่าเช้านี้ - Posts | Facebook, สืบค้น ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔, <https://www.facebook.com/MorningNewsTV3/posts/3409957729041456>.

^(๔๖) Khaosod - ข่าวสด - Posts | Facebook, สืบค้น ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔, <https://www.facebook.com/khaosod/posts/4684127768270812>.

ดูภาพ

ด้วยวิธีคอมเมนต์ ๓๐๙ ครั้ง^(๔๗) (เฟซบุ๊กให้เข้าถึงได้ ๓๖๕ คอมเมนต์)

คอมเมนต์ที่มีความรู้สึกต่อศาลยุติธรรมในแง่บวกของเฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด คิดเป็นร้อยละ ๐ ส่วนเฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้ ที่คิดเป็นร้อยละ ๐.๒๗ โดยมีความรู้สึกเชื่อมั่นมากที่สุด ตัวอย่างคอมเมนต์ เช่น “...มันตายแล้วจะเขียนอย่างไรก็ได้ ว่า ตุลาการศาล, จะว่า ผู้พิพากษา ,ว่าใครก็ได้ ให้เป็นกระแสในสังคมเพราะมันตายไปแล้ว ...บางครั้งสำนวนมันก็ต้องตรวจสอบก่อนโดย หัวหน้าระดับสูงขึ้นไป ถูกต้องที่สุด...” เป็นต้น

คอมเมนต์ที่ไม่บ่งบอกความรู้สึกต่อศาลยุติธรรมของเฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๒๑ ส่วนเฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้ คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๑๖ คอมเมนต์ที่มีความรู้สึกต่อศาลยุติธรรมในแง่ลบของเฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๓๙ โดยมีความรู้สึกดูถูกเหยียดหยามประชดประชันมากที่สุด เช่นเดียวกับเฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้ ที่คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๕๗ ตัวอย่างคอมเมนต์ เช่น “การถูกกีดกันด้านอำนาจนอกเหนือกฎหมายถืออยู่ในมือ โดยที่ไม่สามารถทำอะไรได้ ความยุติธรรม ไม่มีในกลุ่มผู้ใช้อำนาจ...” เป็นต้น

คอมเมนต์ที่พบอคติทางปัญญาของเฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด คิดเป็นร้อยละ ๑.๑๒ ส่วนเฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้ คิดเป็นร้อยละ ๑.๖๔ ทั้งสองเพจพบอคติโดยความพร้อมใช้งานมากที่สุด ตัวอย่างคอมเมนต์ เช่น “ขอบคุณที่ท่านไม่เป็นเหมือนจำคำสั่งครับ” เป็นต้น

๒.๖ ข่าวการอ่านคำพิพากษาคดี “เทือก - ๓ รัฐมนตรี กบปส.”

เฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด ได้นำเสนอข่าวดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เวลา ๑๗.๒๗ นาฬิกา มีผู้แสดงความคิดเห็นด้วยวิธีคอมเมนต์ ๓๑๘ ครั้ง^(๔๘) (เฟซบุ๊กให้เข้าถึงได้ ๓๙๕ คอมเมนต์) เฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้ นำเสนอข่าวในวันเดียวกัน

^(๔๗) เรื่องเล่าเช้านี้ - Posts | Facebook, สืบค้น ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔, <https://www.facebook.com/MorningNewsTV3/posts/3031233750247191>.

^(๔๘) Khaosod - ข่าวสด - Posts | Facebook, สืบค้น ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔, <https://www.facebook.com/khaosod/posts/5886901577993419>.

เวลา ๑๘.๓๓ นาฬิกา มีผู้แสดงความคิดเห็นด้วยวิธีคอมเมนต์ ๑๗๐ ครั้ง^(๔๙) (เฟซบุ๊กให้เข้าถึงได้ ๑๑๙ คอมเมนต์)

คอมเมนต์ที่มีความรู้สึกต่อศาลยุติธรรมในแง่บวกของเฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๕๐ โดยมีความรู้สึกพึงพอใจมากที่สุด เช่นเดียวกับเฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้ ที่คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๘๐ ตัวอย่างคอมเมนต์ เช่น “กฎหมายคือกฎหมายนะคะ ๕๕๕๕...” เป็นต้น คอมเมนต์ที่ไม่บ่งบอกความรู้สึกต่อศาลยุติธรรมของเฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๕๐ ส่วนเฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้ คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๒๐ คอมเมนต์ที่มีความรู้สึกต่อศาลยุติธรรมในแง่ลบของเฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๒๐ โดยมีความรู้สึกถูกเหยียดหยามประชดประชันมากที่สุด เช่นเดียวกับเฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้ ที่คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๐๐ ตัวอย่างคอมเมนต์ เช่น “เป่าปุ้นจิ้นเมืองไทยมันไม่มีหอรอก มีแต่นรอก และสวรรค์เท่านั้นที่ให้ความยุติธรรม...” เป็นต้น คอมเมนต์ที่พบบทคิดทางปัญญาของเฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด คิดเป็นร้อยละ ๒.๕๓ ส่วนเฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้ คิดเป็นร้อยละ ๒.๕๒ ทั้งสองเพจพบบทคิดด้วยความพร้อมใช้งานมากที่สุด ตัวอย่างคอมเมนต์ เช่น “ฟังชั้นต้นเองครับ กว่าจะลั่นสุดคดี ดูข่าวหวย ๓๐ ล้านก็ปีแล้ว ปรีชายังลอยหน้าลอยตาสบาย” เป็นต้น

๒.๗ ชาววันฟังคำสั่งคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวของ “ไมค์ - ไข่ - รุ่ง”

เฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด ได้นำเสนอข่าวดังกล่าวเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๔ เวลา ๑๗.๒๖ นาฬิกา มีผู้แสดงความคิดเห็นด้วยวิธีคอมเมนต์ ๖,๕๐๐ ครั้ง^(๕๐) (เฟซบุ๊กให้เข้าถึงได้ ๑,๘๑๔ คอมเมนต์) เฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้ มีการนำเสนอในวันเดียวกันเวลา ๑๖.๒๔ นาฬิกา มีผู้แสดงความคิดเห็นด้วยวิธีคอมเมนต์ ๒๔๑ ครั้ง^(๕๑) (เฟซบุ๊กให้เข้าถึงได้ ๑๗๙ คอมเมนต์)

^(๔๙) เรื่องเล่าเช้านี้ - Posts | Facebook, สืบค้น ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔, <https://www.facebook.com/MorningNewsTV3/posts/4040153276021895>.

^(๕๐) Khaosod - ข่าวสด - Posts | Facebook, สืบค้น ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔, <https://www.facebook.com/khaosod/posts/5931357860214457>.

^(๕๑) เรื่องเล่าเช้านี้ - Posts | Facebook, สืบค้น ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔, <https://www.facebook.com/MorningNewsTV3/posts/4078205028883386>.

ดุลพາห

คอมเมนต์ที่มีความรู้สึกต่อศาลยุติธรรมในแง่บวกของเฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด คิดเป็นร้อยละ ๔.๕๗ โดยมีความรู้สึกพึงพอใจมากที่สุด เช่นเดียวกับเฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้ ที่คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๗๓ ตัวอย่างคอมเมนต์ เช่น “ศาลก็เมตตาให้ประกันหลายหนแล้ว แต่ก็ยังไปทำผิดซ้ำแล้วซ้ำเล่า ยังจะมาเรียกร้องอะไรอีก” เป็นต้น คอมเมนต์ที่ไม่บ่งบอกความรู้สึกต่อศาลยุติธรรมของเฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๐๘ ส่วนเฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้ คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๗๔ คอมเมนต์ที่มีความรู้สึกต่อศาลยุติธรรมในแง่ลบของเฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๓๕ โดยมีความรู้สึกถูกเหยียดหยามประชดประชันมากที่สุด เช่นเดียวกับเฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้ ที่คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๕๓ ตัวอย่างคอมเมนต์ เช่น “อย่าว่านั่นนี้เลยนะศาล พระภูมิน่าเคารพกว่าอะตอนนี่” เป็นต้น คอมเมนต์ที่พบอคติทางปัญญาของเฟซบุ๊กเพจ Khaosod - ข่าวสด คิดเป็นร้อยละ ๒.๔๒ พบอคติโดยความพร้อมใช้งานมากที่สุด ส่วนเฟซบุ๊กเพจเรื่องเล่าเช้านี้ คิดเป็นร้อยละ ๕.๐๒ พบอคติเพื่อยืนยันมากที่สุด ตัวอย่างคอมเมนต์ เช่น “นี่คือการปรานีประนอม หรือการจับยัดเข้าคุก โดยขบวนการยุติธรรมที่ไม่ตั้งอยู่ในความยุติธรรม...” เป็นต้น

สรุปผลการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ทำแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับศาลยุติธรรมยังอยู่ในเกณฑ์ที่ดี แต่ยังคงคาดหวังให้ผู้พิพากษาพิจารณาตัดสินคดีด้วยความเป็นธรรมไม่โดนแทรกแซงดุลพินิจในการพิจารณาพิพากษาคดีจากบุคคลภายนอก และใช้ระยะเวลาการพิจารณาตัดสินคดีด้วยความรวดเร็ว ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาหรือการปรับปรุงทางด้านนโยบายของศาลยุติธรรมยังไม่เข้าถึงของประชาชน เหตุต่อความน่าเชื่อถือต่อศาลยุติธรรมส่วนใหญ่ยังคงมาจากข่าวและข้อมูลในอดีต ผู้อ่านข่าวส่วนใหญ่เลือกที่จะไม่รับรู้คอมเมนต์ของผู้อื่นหรือหากจะเลือกที่จะรับรู้ก็จะเป็นไปในทางที่จะศึกษากระแสสังคมเท่านั้น

ในส่วนการวิเคราะห์ความรู้สึกและอคติทางปัญญาจากคอมเมนต์ในเฟซบุ๊กข่าวในขอบเขตการศึกษาทั้ง ๗ ข่าว สามารถจำแนกเป็นประเภทของการกระทำของศาลยุติธรรมได้ ๓ ประเภท ดังนี้

๑. ด้านการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรม ได้แก่ ข่าวการอ่านคำสั่งศาลฎีกาคดีครูจอมทรัพย์ขอรื้อฟื้นคดี ข่าวคำพิพากษากรณีของเสียรณเบนซ์มาแล้วขับรถชนคนตาย ข่าวการอ่านคำพิพากษา ศาลอาญาคดี “เทือก - ๓ รัฐมนตรี กปปส.” และข่าววันฟังคำสั่งคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวของ “ไมค์ - ไผ่ - รุ่ง”

การพิจารณาพิพากษาคดีนั้นเป็นบทบาทหลักของศาลยุติธรรมที่จะนำไปสู่ความเชื่อมั่นและศรัทธาในการปฏิบัติงานของศาลยุติธรรม พบว่าคอมเมนต์จากทุกข่าวข้างต้นจำนวนทั้งสิ้น ๓,๘๙๐ คอมเมนต์ เป็นคอมเมนต์ที่ไม่บ่งบอกความรู้สึกต่อศาลยุติธรรมคิดเป็นร้อยละ ๗๗.๓๐ ซึ่งจะมากกว่าคอมเมนต์ในแง่บวกและแง่ลบในทุกข่าวที่เกิดขึ้น อันเป็นการกล่าววิจารณ์หรือแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ที่เน้นวิจารณ์ที่การกระทำของผู้ที่อยู่ในคดีมากกว่าอย่างไรก็ดี ในทุกข่าวจะมีคอมเมนต์ที่มีความรู้สึกในแง่ลบมากกว่าความรู้สึกในแง่บวกยกเว้นข่าวคำพิพากษาศาลอุทธรณ์กรณีของเสียรณเบนซ์ ในแง่ลบเกือบทุกข่าวจะเป็นการแสดงความรู้สึกที่ถูกเหยียดหยามประชดประชันถึงความไม่ยุติธรรม มากกว่าแง่ลบในความรู้สึกที่ผิดหวัง เสียใจ หรือกังวล สงสัย โดยเป็นแง่ลบคิดเป็นร้อยละ ๑๕.๖๐ คอมเมนต์ ในขณะที่แง่บวกมีเพียงคิดเป็นร้อยละ ๗.๑๐ เท่านั้น เป็นที่น่าสังเกตว่าคดีที่เกี่ยวข้องกับการเมืองมักจะมีคอมเมนต์ที่มีความรู้สึกในแง่บวกที่เพิ่มมากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับคดีทั่วไปซึ่งน่าจะเกิดมาจากสองข้อความคิดทางการเมืองที่พยายามโต้ตอบกันไปมา และพบคอมเมนต์ที่มีอคติเพื่อยืนยันและอคติโดยความพร้อมใช้งาน ซึ่งหมายความว่าจะไม่รับข้อมูลที่แตกต่างจากความคิดเดิมของตนและยังคงนึกถึงเหตุการณ์ใกล้เคียงมาประมวลแนวความคิด แต่ไม่พบอคติในสถานะเดิมแต่อย่างใด

๒. ด้านผู้พิพากษาของศาลยุติธรรม ได้แก่ ข่าวอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๘ และข่าวการยิงตัวเองของผู้พิพากษา

ผู้พิพากษาก็เป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบหลักในบทบาทของศาลยุติธรรมเช่นกัน พบว่าคอมเมนต์จากทุกข่าวข้างต้นจำนวนทั้งสิ้น ๓,๒๐๕ คอมเมนต์ เป็นคอมเมนต์ที่ไม่บ่งบอกความรู้สึกต่อศาลยุติธรรมคิดเป็นร้อยละ ๗๓.๘๘ ซึ่งจะมากกว่าคอมเมนต์ในแง่ลบที่คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๘๐ และแง่บวกที่คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๒ ในข่าวผู้พิพากษายิงตัวเองอันเป็นการ

ดุลพินิจ

กล่าวไว้ว่าอภัยหรือแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ไม่มีการพาดพิงถึงศาลยุติธรรม แต่ในข่าวที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตัวไม่เหมาะสมของผู้พิพากษาโดยตรง พบว่ามีคอมเมนต์ในแง่ลบมากกว่าโดยในคอมเมนต์แง่ลบนั้นเกือบทุกข่าวจะเป็นการแสดงความรู้สึกดูถูกเหยียดหยามประชดประชันถึงความไม่เหมาะสมในการกระทำของผู้พิพากษามากกว่าแง่ลบในด้านอื่น ๆ สังเกตได้ว่าคอมเมนต์มักจะมุ่งวิจารณ์การกระทำของบุคคลที่ตกเป็นข่าว

๓. ด้านการดำเนินการของฝ่ายบริหารศาลยุติธรรม ได้แก่ ข่าวบ้านพักผู้พิพากษาที่จังหวัดเชียงใหม่

การดำเนินการของฝ่ายบริหารศาลยุติธรรมแม้จะไม่ใช่นำที่โดยตรงเป็นเพียงการสนับสนุนการทำงานของศาลยุติธรรม แต่การกระทำก็นำไปสู่ผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและศรัทธาในการปฏิบัติงานหรือภาพลักษณ์ของศาลยุติธรรม พบว่าคอมเมนต์ในแง่ลบมากที่สุดโดยคิดเป็นร้อยละ ๗๓.๘๗ ในขณะที่คอมเมนต์ที่ไม่บ่งบอกสถานะมีเพียงร้อยละ ๒๕.๙๙ และคอมเมนต์ในแง่บวกคิดเป็นร้อยละ ๐.๑๓ โดยในคอมเมนต์แง่ลบนั้นเกือบทุกข่าวจะเป็นการแสดงความรู้สึกดูถูกเหยียดหยามประชดประชันถึงความไม่เหมาะสมในการกระทำมากกว่าความรู้สึกแง่ลบในด้านอื่น ๆ ส่วนคอมเมนต์ในแง่บวกที่มีเพียงเรื่องเดียวเป็นเพราะเข้าใจการทำงานของศาลยุติธรรมว่า “ฝ่ายบริหารนั้นไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาหรือองค์กรศาลทั้งองค์กร” และอคติที่พบในเรื่องนี้จะพบอคติในสถานะเดิมด้วย นั่นคือ การไม่ยอมที่จะเปลี่ยนแปลง อย่างไรก็ตาม อคติเพื่อยืนยันยังคงมีจำนวนมากที่สุด หมายถึงไม่ยอมรับข้อมูลหรือเหตุผลใหม่จะยืนยันแต่ความคิดเดิมของตน สังเกตว่าเรื่องนี้ศาลยุติธรรมได้รับคอมเมนต์ในแง่ลบมากกว่าทุกข่าว โดยข่าวนี้ไม่มีตัวบุคคลจึงกลายเป็นตัวองค์กรที่โดนวิจารณ์

เห็นได้ว่าความคิดเห็นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ประเภทเฟซบุ๊กด้วยวิธีคอมเมนต์มักจะวิจารณ์ที่การกระทำของตัวบุคคลหรือองค์กรที่เป็นประเด็นหลักของข่าว ข่าวด้านการพิจารณาพิพากษาคดีพบคอมเมนต์ที่เน้นวิจารณ์ที่การกระทำของบุคคลที่อยู่ในคดีมากกว่า ข่าวด้านผู้พิพากษาที่ยิงตัวเองพบคอมเมนต์ที่เป็นการกล่าวไว้ว่าอภัยหรือแสดงความ

คิดเห็นต่าง ๆ ไม่มีการพาดพิงถึงศาลยุติธรรมมากที่สุด แต่ในข่าวที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตัวไม่เหมาะสมของผู้พิพากษาโดยตรงพบคอมเมนต์ในแง่ลบมากกว่า เช่นเดียวกับข่าวด้านการดำเนินการของฝ่ายบริหารที่พบคอมเมนต์ในแง่ลบมากที่สุด คอมเมนต์ในแง่ลบที่พบเกือบทุกข่าวมีความรู้สึกดูถูกเหยียดหยามประชดประชัน ส่วนอคติทางปัญญาพบได้น้อย ในคอมเมนต์โดยส่วนมากจะเป็นไปในรูปแบบของอคติเพื่อยืนยันที่จะยืนยันความคิดตัวเอง ไม่ฟังสิ่งอื่น ดังนั้น การใช้สื่อสังคมออนไลน์จึงไม่มีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของศาลยุติธรรม เว้นแต่เป็นเรื่องที่ผู้พิพากษาหรือองค์กรศาลยุติธรรมเป็นประเด็นหลักของข่าว

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศาลยุติธรรม อยู่ค่อนข้างมาก เมื่อประกอบกับทฤษฎีในด้านเจตคติที่ว่า หากจะเปลี่ยนเจตคติจะต้องเปลี่ยนองค์ประกอบทางด้านความรู้ความคิด อันได้แก่ การให้ข้อมูลใหม่ ความรู้สึกด้วยการรับประสบการณ์ และอิทธิพลจากบรรทัดฐานของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนั้น ยังมีตัวแปรอิสระ ได้แก่ แหล่งข่าวสาร วิธีส่งสาร และผู้รับสาร ซึ่งจะได้มาซึ่งตัวแปรตาม ได้แก่ ความสนใจ ความเข้าใจ การยอมรับ และการจดจำ ทั้งนี้ วิธีที่จะส่งสารได้ดีที่สุด คือ การสื่อสารแบบเผชิญหน้า และลักษณะของผู้ส่งสารที่ทำให้ผู้รับสารสนใจ รวมถึงการจัดอคติโดยการให้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือและสอดคล้องกัน ดังนั้น นโยบายของการประชาสัมพันธ์ของศาลยุติธรรมจึงควรเน้นการเพิ่มความรู้ความเข้าใจในข้อมูลของศาลยุติธรรมให้มากยิ่งขึ้น แบ่งออกเป็น ๒ รูปแบบ ได้แก่

๑. ประชาสัมพันธ์เชิงรุก (Proactive public relations) ศาลยุติธรรมมีหน้าที่เป็นผู้เข้าหาประชาชนในการชี้แจงข้อสงสัยต่าง ๆ โดยให้มีการจัดตั้งผู้บริหารระบบหรือที่เรียกกันว่า “แอดมิน” (Admin) เพื่อคอยโต้ตอบคอมเมนต์ในเฟซบุ๊กหรือสื่อสังคมออนไลน์อื่น ๆ ที่มีข้อซักถามหรือข้อความที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดอันก่อให้เกิดผลกระทบและปัญหาต่อภาพลักษณ์ของศาลยุติธรรม เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลที่ถูกต้องมากที่สุด และเข้าถึงประชาชนให้ได้มากที่สุด ทั้งยังเป็นการลดรูปแบบของความเป็นทางการลง และไม่จำเป็น

ดุลพินิจ

ที่จะต้องโต้ตอบทุกคอมเมนต์หรือทุกสื่อก่อน เพียงแค่เลือกตอบเฉพาะคอมเมนต์หรือที่ได้รับความนิยมก็น่าจะเพียงพอแล้ว เนื่องจากระบบประมวลผลเช่นของเฟซบุ๊กนั้น คอมเมนต์ที่ได้รับความนิยมโดยได้รับการกดเฟซบุ๊กอิมิติคอนหรือมีการตอบกลับสูงจะปรากฏอยู่ส่วนแรกของหน้าต่างที่แสดงคอมเมนต์ทั้งหมดและจะผ่านตาผู้ชมมากที่สุดเช่นกัน นอกจากนี้ การให้ข้อมูลของศาลยุติธรรมนั้น แม้จะมีแอดมินแล้ว การให้บุคคลที่ ๓ เป็นผู้ให้ข้อมูลที่ถูกต้องก็อาจเป็นการประชาสัมพันธ์ที่ดีเพราะตามทฤษฎีเรื่องการเปลี่ยนเจตคติแหล่งข่าวสารที่สำคัญมากคือตัวบุคคลที่สามารถดึงดูดผู้ฟังให้สนใจได้ ซึ่งในปัจจุบันเป็นที่นิยมอย่างมากในโลกสังคมออนไลน์กับการโฆษณาโดยใช้กลุ่มผู้มีอิทธิพลต่อความคิดและการตัดสินใจต่อกลุ่มเป้าหมาย (Influencer) อย่างไรก็ตาม การที่จะมีการศึกษาก่อนว่า การใช้กลุ่มบุคคลกลุ่มนี้กับศาลยุติธรรมจะมีประโยชน์หรือข้อเสียอย่างไร และมีความเหมาะสมหรือไม่ เพียงใด

๒. ประชาสัมพันธ์เชิงรับ (Passive public relations) ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่า ศาลยุติธรรมได้สร้างเฟซบุ๊กเพจชื่อว่า “สื่อศาล” ขึ้นมาแล้ว แม้จะมีจำนวนผู้ติดตามหลักแสนแล้วก็ตาม แต่น่าจะสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหน่วยงานศาลยุติธรรมได้เพียงระดับหนึ่งเท่านั้น จากการที่พบว่าผู้แสดงความคิดเห็นในเฟซบุ๊กส่วนใหญ่จะเน้นรับข่าวสารแล้วแสดงความคิดเห็นอย่างง่าย การที่สร้างเว็บไซต์ที่เข้าใจและเข้าถึงได้ง่ายจึงมีความสำคัญยิ่ง นอกจากการมีเฟซบุ๊กเพจที่มีผู้บริหารระบบหรือแอดมินแล้ว การสร้างเว็บไซต์กลางของศาลยุติธรรมหรือพยายามอัปเดตในเว็บไซต์ของแต่ละศาล ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ความรู้เบื้องต้น การตอบข้อสงสัยต่าง ๆ หรือคำพิพากษาของศาลยุติธรรมในส่วนที่เปิดเผยต่อบุคคลภายนอกที่ไม่ใช่คู่ความได้รับทราบได้ จะทำให้มีแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ และเข้าถึงได้ง่ายสำหรับประชาชนมากขึ้น นอกจากนี้ ควรนำการให้คะแนนมาใช้เป็นตัวชี้วัดความพึงพอใจเพื่อเป็นการสื่อสารระหว่างศาลกับประชาชนในอีกรูปแบบหนึ่งที่รวดเร็วและกระชับ การปรับเปลี่ยนเจตคติได้ต้องมีความสนใจเสียก่อนเมื่อสนใจแล้วจะต้องมีความเข้าใจจึงจะเกิดการยอมรับในข้อมูลนั้น การยอมรับจะมากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับสิ่งล่อใจนั้นคือการสื่อสารชักจูง ดังนั้น การทำเว็บไซต์ก็เช่นเดียวกันต้องทำรูปแบบหรือออกแบบให้น่าใช้ในการค้นหาข้อมูล มีความน่าเชื่อถือ ชัดเจน อ่านง่าย แต่ไม่ดูเลอะเทอะ เพราะตามทฤษฎี

อคติทางปัญญา อคติไม่สามารถแก้ไขให้หมดสิ้นไปได้แต่สามารถจัดการได้หลายรูปแบบ
สิ่งที่ศัลยธรรมพึงจะทำได้น่าจะเป็นการให้ความรู้และลดแรงของความขัดแย้งทางจิตใจ
คือการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ

